

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 lutego 2021 r.

Pozycja 40

POSTANOWIENIE z dnia 16 listopada 2020 r. Sygn. akt Ts 115/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.R. w sprawie zgodności:

- 1) art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.) z art. 2 oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.) z art. 2 Konstytucji oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 3) art. 17 ust. 11 ustawy wymienionej w punkcie 1 niniejszego postanowienia w związku z § 5 rozporządzenia wymienionego w punkcie 2 z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 87 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 sierpnia 2020 r. (data nadania), K.R. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżąca jest matką małoletniego E.R. Nie poddała ona syna szczepieniu ochronnemu przeciwko gruźlicy w terminie wynikającym z komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w M. – na podstawie tytułu wykonawczego nr [...] z 4 lutego 2016 r. – nałożył na skarżącą obowiązek poddania syna szczepieniu ochronnemu.

Postanowieniem z 10 marca 2016 r. (znak: [...]) Wojewoda [...] (dalej: Wojewoda) – z powodu uchylania się przez skarżącą od poddania małoletniego obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu – nałożył na nią grzywnę w wysokości 300 zł i wezwał do jej uiszczenia w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zobowiązał jednocześnie

skarżącą do wykonania szczepienia w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Skarżąca odwołała się od powyższego rozstrzygnięcia do Ministra Zdrowia, który postanowieniem z 9 sierpnia 2016 r. (znak: [...]) utrzymał je w mocy.

Złożoną przez skarżącą do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego skargę sąd ten oddalił wyrokiem z 20 września 2017 r. (sygn. akt [...]). Następnie Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 26 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) oddalił skargę kasacyjną.

Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła naruszenie prawa do prywatności oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Według skarżącej doszło do naruszenia zasady „dostatecznej określoności przepisów prawa” (art. 2 Konstytucji). Jej zdaniem art. 68 ust. 4 Konstytucji nie przesądza, czy środki zwalczania chorób epidemicznych powinny być stosowane na zasadzie dobrowolności, czy też przymusu leczniczego. W ocenie skarżącej ograniczenie powyższych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, konieczności oraz nie nastąpiło na podstawie ustawy. Przyjęcie – jak twierdzi skarżąca – iż w drodze komunikatu można nakładać na obywateli obowiązki, prowadzi do naruszenia zasady trójpodziału władzy (art. 10 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził adwokat, który przedłożył stosowne pełnomocnictwo.

2.2. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 26 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącej 22 czerwca 2020 r., a skargę złożono w Trybunale 5 sierpnia 2020 r. (data nadania).

2.4. Prawidłowo został określony przedmiot skargi, tj. art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.; dalej: ustawa o zwalczaniu chorób zakaźnych), § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.; dalej: rozporządzenie) oraz art. 17 ust. 1 ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych w związku z § 5 rozporządzenia. Przepisy te statuuja obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym.

2.5. Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła naruszenie prawa do prywatności oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym.

2.6. Skarżąca wskazała, w jaki sposób – jej zdaniem – zakwestionowane w skardze przepisy naruszają powyższe prawa. Zarzuciła bowiem, że wyłączają one możliwość podjęcia decyzji o odmowie przez osoby obowiązane do poddania się obowiązkowym szczepieniom albo przez ich opiekunów prawnych lub faktycznych. Podniosła, że ograniczenie wyżej wymienionych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, gdyż obowiązkowe szczepienia ochronne są zabiegiem medycznym obciążonym znacznym ryzykiem. Jednocześnie wskazała na brak specjalnego funduszu, wypłacającego odszkodowania osobom dotkniętym niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Skarżąca stwierdziła też, że występujące w niniejszej sprawie ograniczenie praw konstytucyjnych nie jest konieczne. W tym zakresie powołała się na przykłady innych państw, które zniosły obowiązek szczepień. Zdaniem skarżącej przedmiotowe ograniczenie nie nastąpiło na podstawie ustawy, lecz wynika z Programu Szczepień Ochronnych, będącego corocznym komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego. Zaskarżone przepisy nie determinują ani ilości dawek poszczególnych szczepionek, ani nie wskazują konkretnego wieku, w jakim dawki te powinny być podane, a tym samym uniemożliwia to ustalenie przez osoby zobowiązane do realizacji obowiązku szczepiennego daty wymagalności jego wykonania.

3. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącą zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.